

Friis Bach går til kamp mod Afrikas høvdinge

Afrika skal udvikles i en fart for at undgå global fødevarerkrise. Det kræver store forandringer, herunder opgør med høvdingene, kvindesyntet og den kollektive ejendomsret, siger udviklingsminister Christian Friis Bach (R).

MAD FRA AFRIKA INTERVIEW

JENS BOSTRUP

Danmark vil benytte sin politiske indflydelse i store dele af Afrika til at gøre op med lokale kulturer og traditioner, der står i vejen for udvikling af det afrikanske landbrug, siger udviklingsminister Christian Friis Bach (R).

»Det er stensikkert, at afrikanerne bliver nødt til at udvikle deres landbrugssektor. For deres egen skyld. Og for hele verdens skyld,« siger Christian Friis Bach.

»Den gode nyhed er, at det kan lade sig gøre. Afrika har et kæmpe vækstpotentiale, og inden for en generation kan vi forvandle Afrika fra at være afhængig af andres mad til at blive verdens kornkammer. Det kræver massive investeringer, især fra udlandet. Og vi kommer til at se meget hurtige og meget barske strukturændringer, som store dele af kontinentet ikke er forberedt på,« siger han.

Opgøret gælder helt grundlæggende forhold i de afrikanske samfund: forholdet mellem kønnene, ejendomsretten til jorden og selve magtstrukturen.

»Nogle har en lidt romantisk forestilling om, at de traditionelle kulturer har en værdi i sig selv, og de vil gerne sætte sig sammen med høvdingen og ordne tingene. Den forestilling deler jeg ikke,« siger Christian Friis Bach.

»For de fattige landmænd, som er langt

de fleste i landsbyen, har det oftest ingen værdi, at man har en kollektiv ejendomsret, der i praksis forvaltes af høvdingen. De vil være langt bedre stillet, hvis de selv ejede deres jord. For kvinderne har de traditionelle normer heller ingen værdi. Det afskærer dem fra den ligestilling, de har krav på. Det er en lokal magtkamp, der foregår, og den kamp skal vi engagere os i.

Det er ikke blot ord. Den danske udviklingsminister spiller faktisk en rolle i afrikansk politik. De fleste lande på kontinentet er afhængige af vestlig bistand, og donorerne rotter sig ofte sammen om stille krav, som de lokale regeringer er nødt til at tage alvorligt.

Danmark har prioriteret 12 lande i Afrika, hvor vi »er til stede med et langsigtet perspektiv og med politisk og finansiel tyngde«, som Danida udtrykker det. Det gælder bl.a. Uganda, Niger, Ghana, Kenya, Tanzania og Mozambique.

»Noget af det, vi insisterer allermost på, er, at kvinder skal kunne eje og arve jord. Det alene kan øge landbrugsproduktionen med 5-10 procent, fordi kvinder er langt mere produktive og innovative i landbruget,« siger Christian Friis Bach.

Men det er også helt i strid med nedarvede traditioner og værdisystemer, som folk bygger deres identitet på. Kan du som donor tillade dig at lave om på det?

»Ja, for det er ikke alle værdier, der er lige gode. For mig er det helt grundlæggende at give kvinder lige rettigheder til jorden. Både menneskeligt og politisk – og fordi det er vejen til at sætte skub i landbrugsproduktionen,« siger Friis Bach.

Retten til sin egen krop

Kvinder skal ikke blot have ret til jord, men også til at bestemme over deres egen krop. Det er et andet grundlæggende princip, der samtidig vil bidrage til den økonomiske udvikling, fortsætter han.

»Kvinder har ret til selv at bestemme, hvornår og hvor ofte de vil føde børn. Det er afgørende for, at de kan komme igennem skolen og afslutte en uddannelse. Og befolkningstilvæksten i Afrika er så høj, at det for alvor underminerer deres muligheder med at løse de strukturelle problemer,« siger Christian Friis Bach.

TRADITIONSBUNDET. Antonio Longok, høvding af Jiestammen i Uganda, bifalder ikke tanken om at dyrke jorden. Hans mænd er krigere, der skal stjæle kvæg fra nabostammerne og forsvare det mod fjenderne.

Foto: Jens Bostrup

Med hvilken ret kan du insistere på, at vores opfattelse af ligestilling skal gælde i Afrika?

»Det er heldigvis ikke bare vores værdier. Det er universelle menneskerettigheder, som er udviklet af alle verdens lande gennem to hundrede år. Så det kan vi godt tillade os at stå fast på.

På samme måde opfatter han ejendomsrettens ukrænkelighed som en vigtig del af de civile og politiske rettigheder. »Og det er heller ikke en vestlig opfindelse,« mener Christian Friis Bach.

Helle Munk Ravnborg, nyvalgt formand for Mellemfolkeligt Samvirke og seniorforsker i fattigdom på Dansk Institut for Internationale Studier, opfordrede i Politiken forleden til, at regeringen anerkender den realitet, at hovedparten af jorden i Afrika er kollektivt ejet.

Christian Friis Bach vil meget gerne give dansk bistand til at registrere den jord, der er kollektivt ejet, så klarhed om ejerskab ikke kan misbruges af korrupte embedsmænd og udenlandske investorer.

»Men jeg vil insistere på, at ejendomsretten til jorden bliver privat og individuel. Det er en helt grundlæggende betingelse for, at vi kan udvikle landbruget. Ellers er der intet incitament til at investere i jorden. Ingen bygger terrasser, planter skyggetræer eller køber kunstgødning, hvis høsten ikke er deres.«

Uklare og kollektive ejendomsforhold bremser desuden en helt central del af omstillingen: meget større og mere effektive brug, der bygger på udenlandsk kapital. »På sigt er der rigtig mange mennesker, der skal flytte sig ud af landbrugssektoren og ind til byerne. Men uden ejendomsret til jorden kan de ikke sælge den. De kan ikke tage penge med sig, som kan bruges til at begynde et liv i byen. Derfor er manglende jordrettigheder på alle måder en meget stor barriere for udviklingen.«

Men de afrikanske samfund har levet i årtusinder med den kollektive ejerskab; det er en fundamental del af deres kultur og tradition. Kan du uden videre fastslå, at det skal laves om?

»Ja, jeg er forholdsvis kontant på det

punkt. Vi må bare erkende, at systemet ikke fungerer.«

Er du helt sikker på, at den vestlige, markedsorienterede model fungerer for Afrika?

»Jeg ved ikke, om markedsøkonomien er en vestlig opfindelse, den er vist rimelig universel og global. Men ja, jeg er sikker på, at markedsøkonomien fungerer for Afrika. Det har jeg set rigtig mange eksempler på. Ikke mindst de afrikanske landbrugskvinder er meget innovative, når de får chancen.«

Du erkender, at der kommer hurtige og barske strukturændringer. Kan du tillade dig at trække en model ned over hovedet på de afrikanske samfund, som store dele af kontinentet ikke er klar til?

»Vi skal ikke trække noget ned over hovedet på dem. Netop derfor er den indivi-

Dansk indflydelse

Danmark har prioriteret 12 lande i Afrika, hvor vi »er til stede med et langsigtet perspektiv og med politisk og finansiel tyngde«, som Danida udtrykker det.

Kilde: Danida

JBM13224

duelle ejendomsret til jorden helt afgørende. Det giver de fattige landmænd – og kvinderne – en stemme og en styrke til at modstå forandringer, der strider imod deres interesser.«

Men du insisterer på at rykke ved forholdet mellem kønnene, ejendomsretten til jorden og samfundets magtstruktur. Det er en udvikling, som det tog Europa flere hundrede år og voldsomme kampe at komme igennem – kan vi forvente og forlange, at afrikanerne uden videre springer derhen, hvor vi er i dag?

»Verden kan ikke vente på, at afrikanerne skal bruge lige så lang tid på at bygge kapacitet op, som vi har brugt i vores del af verden. Der er enormt pres på den globale fødevarerforsyning. De 9 milliarder, vi forventer i 2050, vil spise, som om de var 12 milliarder, fordi de bor i byerne og spiser mere kød.«

»Det sker, samtidig med at op mod 25 procent af landbrugsjorden bliver negativt påvirket af klimaforandringer. Og samtidig med at vi skal halvere udslippet af drivhusgasser fra landbruget. Det er en fænomenal opgave. Det kommer til at gå meget hurtigt, og det vil give modstand fra lokalbefolkningen.«

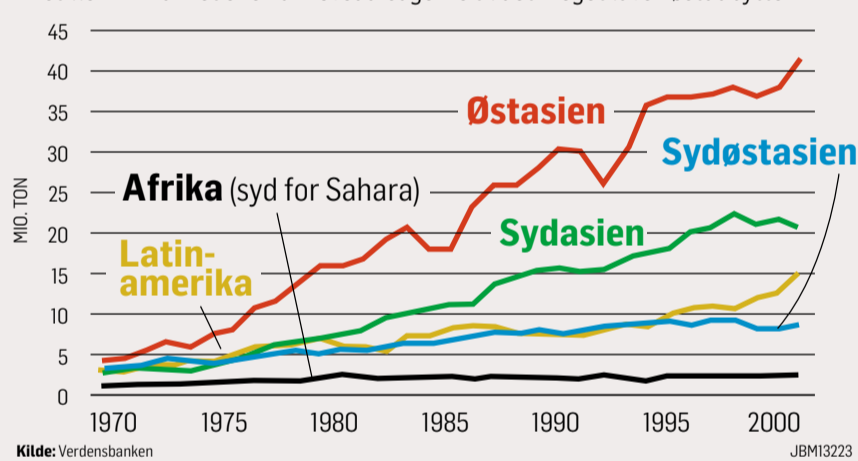
Men det vil være forkert at se det som en kamp mellem de rige investorer i nord og de traditionelle samfund i Afrika, tilføjer han. »Hvis ikke Afrika udvikler sig og øger produktionen af mad, vil det ikke bare ramme de fattige i Afrika, men også de fattige i resten af verden, hvor fødevarerkrise også kan blive meget barsk.«

»Den opmuntrende er, at det kan lade sig gøre. Jeg er netop kommet hjem fra et område i Etiopien, der tidligere var nærmest ørken, men hvor massive investeringer har ændret det til en grøn oase, hvor man høster tre gange om året. Der er blevet mindre fattigdom, flere job og højere vækst,« siger udviklingsministeren.

jens.bostrup@pol.dk

Forbrug af kunstgødning

Mens resten af verden har taget kunstgødning til sig, står forbruget stort set stille i Afrika. Det er en af hovedårsagerne til det meget lave høstudbytte

Kilde: Verdensbanken

JBM13223

TA' MED WiMP TIL COPENHAGEN JAZZ FESTIVAL

Ubegrænset musik i WiMPs jazz-univers
Få den ultimative introduktion til Copenhagen Jazz Festival, så du er godt forberedt, inden festivalen indtager Københavns gader og spillesteder. Lyt til playlister og ekspert-anbefalinger, som på en levende måde introducerer dig til årets program.

Opret en WiMP-profil og prøv gratis i dag!
Læs mere politiken.dk/plus

Wimp

POLITIKEN PLUS

Kom godt i gang
I TDC Butik hjælper
vi dig i gang med din
nye smartphone

Huawei Ascend Y300

99,-

Med en TDC Mobilpakke

Med 2 Timer og 3GB
for 229,- pr. md.
Oprettelse 199,-
Mindstepris 1.672,-

TDC Butik · tdc.dk. Der er også et TDC til dig.

PS: Alle priser gælder i Danmark, dog ikke trafik til udlandet og særtjenester. Sms og mms koster 0 kr. Opkald efter inkluderet taletid koster 0,75 kr./min. Hastigheden nedsættes til 64 Kbit/s, hvis dataforbruget overskrider 3 GB/måned. Prisen forudsætter betaling via Automatisk Kortbetaling. Ellers 9,75 kr./regning via Bs el. 49 kr./regning via manuel betaling. Du skal blive her i 6 måneder. Tilbuddet gælder til og med 14 juli 2013.

Mit TDC
Casper Christensen, Komiker

TDC